

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Att. Skattelovavdelingen

Oslo, 9. juli 2007

BEHOV FOR ENDRINGER I SKATTEREGLENE FOR VERDIPAPIRFOND SOM INVESTERER UTENFOR EØS-OMRÅDET

1. Innledning

Verdpapirfondenes forening viser til den dialog som departementets politiske ledelse ved statssekretær Bjørn Arild Gram har invitert bransjen til. Som tidligere uttrykt ser vi meget positivt på dette initiativet og vi ser fram til en konstruktiv dialog med departementet med sikte på å legge til rette for en konkurransedyktig norsk fondsbransje.

I tilknytning til dette ønsker vi i det følgende å ta opp med departementet to konkrete problemstillinger vedrørende skattereglene for verdipapirfond som investerer utenfor EØS-området, jf. skattelovens § 10-31 tredje ledd:

- Det første forholdet gjelder skattereglene for investeringer i finansielle instrumenter utenfor EØS.
- Den andre problemstillingen gjelder beskatningen av mottatt utbytte på aksjeinvesteringer utenfor EØS-området.

Skattereglene på disse to områdene innebærer at det for andelseierne skattemessig vil kunne være gunstigere å investere i utenlandsregistrerte verdipapirfond som investerer utenfor EØS-området, enn å investere i tilsvarende norskregistrerte verdipapirfond, jf. nærmere redegjørelse om dette under.

Dagens skatteregler på de to nevnte områdene gir norske forvaltningsselskaper en konkurransemessig ulempe. Vi vil derfor anmode departementet om å vurdere endringer i regelverket, herunder fremme forslag overfor Stortinget om å justere aktuelle bestemmelser i skatteloven. Våre forslag til endringer i regelverket vil innebære at norskregistrerte verdipapirfond som investerer utenfor EØS-området vil få konkurransevilkår på linje med tilsvarende utenlandsregistrerte fond som markedsføres aktivt i Norge. Provenymessige vil en endring av regelverket i tråd med våre forslag være neglisjerbart.

2. Investeringer i finansielle instrumenter utenfor EØS

Det følger av skatteloven § 2-38 første ledd bokstav b at aksjefond omfattes av fritaksmetoden. Samtidig er fritaksmetodens anvendelsesområde avgrenset mot inntekter fra porteføljeinvesteringer utenfor EØS-området. Med porteføljeinvesteringer menes at investor ikke har til hensikt å utøve aktivt eierskap. Etter skatteloven § 2-38 tredje ledd foreligger ikke slik hensikt dersom eierinteressene er lavere enn 10 prosent. Samtidig følger det av verdipapirfondloven at et verdipapirfond (uten etter tillatelse fra Kredittilsynet) ikke kan eie mer enn 10 prosent av aksjekapitalen i et selskap. For å unngå at norske aksjefond som investerer utenfor EØS skulle påføres en vesentlig skatteskjerpelse, ble det derfor vedtatt et nytt tredje ledd til skattelovens § 10-31, som medfører at et verdipapirfonds realisasjon av gevinster eller tap på aksjer utenfor EØS-området skal omfattes av fritaksmetodens anvendelsesområde. Tilsvarende skattefritak hadde verdipapirfond også før skattereformen trådte i kraft.

Av skatteloven § 2-38 annet ledd bokstav c følger det at fritaksmetoden gjelder for gevinster eller tap ved realisasjon av finansielt instrument med eierandel i kvalifiserende selskap. Det er således ingen tvil om at også investeringer i for eksempel aksjederivater innenfor EØS-området faller inn under fritaksmetoden.

Problemstillingen som vi ønsker at departementet skal vurdere, er hvorvidt andre inntekter enn gevinster/tap ved realisasjon av aksjer utenfor EØS-området omfattes at bestemmelsen i skattelovens § 10-31 tredje ledd.

Ordlyden i bestemmelsen tyder isolert på at kun aksjer i tradisjonell forstand skal omfattes av fritaket. Vi er gjort kjent med at Skattedirektoratet i en bindende forhåndsuttalelse til ett av våre medlemsselskaper har konkludert med at bestemmelsen ikke kan forstås slik at den omfatter aksjederivater hvor det underliggende instrument vil være en kurv av aksjer i selskaper utenfor EØS-området. Slik vi forstår det, mener altså Skattedirektoratet at det kun er aksjer som omfattes av bestemmelsen.

Etter vår vurdering harmonerer en slik forståelse dårlig med de vurderinger som departementet ga uttrykk for i Ot.prp. nr 1 (2004-2005), hvor det ble presisert at fritaksmetoden også gjelder for aksjederivater. Begrunnelsen som ble gitt for å inkludere slike inntekter er at derivater gjerne anvendes til sikring av investeringer i derivatets underliggende objekt. I avsnitt 6.5.2.4 skriver departementet følgende:

«Dersom et derivat er gjenstand for beskatning mens dets underliggende objekt er omfattet av fritaksmetoden, vil dette virke forstyrrende når derivatet anvendes til sikringsformål.

(...)

Departementet legger etter dette til grunn at hensynet til å tilrettelegge for bruk av derivater til sikring og risikostyring, tilsier at fritaksmetoden også bør gjelde for derivater som har kvalifiserende eierandel som underliggende objekt. Dette vil sikre lik beskatning av derivatet og det sikrede objektet. Det antas at det først og fremst er investorer med porteføljeinvesteringer som anvender derivater til sikring og risikostyring.»

Etter vårt syn må tilsvarende vurdering også gjøre seg gjeldende når det gjelder porteføljeinvesteringer utenfor EØS-området. Når investeringer i aksjederivater innenfor EØS-området faller inn under fritaksmetodens anvendelsesområde, bør tilsvarende gjelde for unntaket i skatteloven § 10-31 tredje ledd, dvs. investeringer utenfor EØS-området. Vi kan ikke se hvilke forhold som skulle tilsi at dette bør betraktes forskjellig.

Vi vil derfor anta at det neppe er tilsiktet fra lovgivers side at fritaksmetodens anvendelsesområde for et aksjefonds investeringer utenfor EØS-området skal være snevrere enn det som gjelder for et aksjefonds investeringer innenfor EØS-området.

På denne bakgrunn vil vi be departementet om å foreta en presisering til innholdet i skatteloven § 10-31 tredje ledd slik at bestemmelsen også omfatter investeringer i aksjederivater utenfor EØS-området. Dersom departementet skulle komme til at bestemmelsen er til hinder for en slik presisering, vil anmode om at det blir fremmet forslag om endringer i den aktuelle bestemmelsen i skatteloven.

Provenymessig mener vi det må kunne legges til grunn at en oppfølging av vårt forslag ikke vil ha noen effekt. Norskregistrerte aksjefond som investerer utenfor EØS-området benytter i svært begrenset grad aksjederivater i dag. Det må antas at dette også vil være situasjonen framover dersom Skattedirektoratets lovfortolkning blir stående. Det nærliggende alternativet for norske forvaltningsselskaper som ønsker å lansere fond med utstrakt bruk av investeringer i aksjederivater utenfor EØS-område, vil da være å registrere fondet i andre europeiske jurisdiksjoner.

3. Utbytte mottatt fra aksjeinvesteringer utenfor EØS

Som omtalt over framgår det av skattelovens § 10-31 tredje ledd at *"verdipapirfond er fritatt for skatteplikt på gevinst og har ikke fradragsrett for tap ved realisasjon av aksjer i selskaper hjemmehørende i land utenfor EØS"*. Av bestemmelsen følger det at et verdipapirfond vil være skattepliktig for utbytter det mottar fra sine aksjeinvesteringer utenfor EØS. Slike utbytter vil inngå i fondets skattepliktige resultat. Forskjellen mellom beskatning av aksjegevinster og utbytte utenfor EØS er, slik vi forstår det, historisk begrunnet i praktiske utfordringer knyttet til RISK. Under dagens beskatningsregime er det etter vårt skjønn lite som begrunner denne forskjellsbehandlingen.

Aksjefond som i sin helhet investerer fondets midler i aksjer utenfor EØS-området vil lett kunne komme i skatteposisjon. I særlig grad gjelder dette for såkalte indeksfond, dvs. fond som passivt følger sammensetningen av en aksjeindeks på børser helt eller delvis utenfor EØS-området. Et indeksfond vil typisk ha et lavt forvaltningshonorar, slik at det skattemessige fradraget for fondet vil kunne være lavere enn de skattepliktige utbyttene som fondet mottar på sine aksjeinvesteringer utenfor EØS.

Regelverket medfører at dess lavere forvaltningsgodtgjørelse, dess større er sannsynligheten for at aksjefond som investerer utenfor EØS-området vil komme i skatteposisjon.

Konsekvensen av at aksjefond som investerer utenfor EØS-området må betale skatt, er at andelseierne vil ha incentiv til heller å plassere i fond som ikke betaler skatt. Dette gjelder ikke minst andelseiere innenfor skattefavoriserte pensjonsordninger (innskuddsbaserte tjenstepensjonsordninger og midler som forvaltes i henhold til IPA-regelverket). Også

andelseiere som ikke selv er skattepliktige (eksempelvis stiftelser og kommuner) eller som omfattes av fritaksmetoden (aksjeselskaper) vil ha sterke incentiver til å velge bort plasseringer i aksjefond som må betale skatt. For alle grupper av andelseiere vil det være rasjonelt å plassere i aksjefond som ikke kommer i skatteposisjon.

En rekke europeiske land har skatteregler som innebærer at fondene (helt eller delvis) er fritatt for skatt. Dette gjelder blant annet Luxemburg og Irland, hvor brorparten av de utenlandske fondene som aktivt markedsføres i Norge er registrert, men også land som Finland, England og Nederland har, etter det vi kjenner til, tilsvarende skatteregler.

Den nærliggende tilpasningen til norske andelseiere som ønsker en skatteoptimal investering i aksjefond som helt eller delvis plasserer sine midler utenfor EØS-området, blir dermed å plassere i utenlandsregistrerte fond framfor norskregistrerte. Skatteregelverket hemmer dessuten norske forvaltningsselskapers muligheter til å kunne tiltrekke seg utenlandske andelseiere. I særlig grad gjelder dette i forhold til å kunne tilby utenlandske kunder indeksforvaltning (indeksfond) på globale mandater eller mandater helt utenfor EØS.

Norske forvaltningsselskaper har i prinsippet muligheter til å tilpasse seg gjeldende skatteregler gjennom å etablere såkalte fond i fond, dvs. verdipapirfond som plasserer sine midler andre verdipapirfond. Ved å plassere hovedfondets midler i underfond registrert i EØS-land som har fritatt verdipapirfond for beskatning, og hvor fondsmidlene investerer utenfor EØS, omgås skatteplikten på mottatte utbytter. En slik tilpasning framstår imidlertid som tungvint og uhensiktsmessig. Dessuten representerer dette ingen løsning i forhold til å kunne tiltrekke seg utenlandske andelseiere, jf. at et fond i fond vil være et såkalt nasjonalt fond og dermed falle utenfor markedsføringsadgangen som gjelder for UCITS-fond. Den nærliggende tilpasningen for norske forvaltningsselskaper med ambisjoner om å tiltrekke seg utenlandske kunder, blir dermed heller å registrere denne type aksjefond i andre europeiske jurisdiksjoner.

Oppsummert påfører skattereglene knyttet til utbytter utenfor EØS norskregistrerte fond en klar konkurransemessig ulempe. Sett fra norsk fondsbransjes ståsted fortøner dette seg som en lite næringsvennlig politikk. Vårt prinsipielle syn er at «level playing field» bør være rettesnor for utviklingen av bransjens og fondsproduktets rammebetingelser.

Vi vil på denne bakgrunn tilrå at Finansdepartementet vurderer å fremme forslag om endringer i skatteloven slik at det innføres skattefritak også på utbytte som verdipapirfond mottar på aksjer i selskaper utenfor EØS-området. En lovendring kan for eksempel gjennomføres ved å tilføye skatteloven § 10-31 en bestemmelse som gir norskregistrerte verdipapirfond skattefritak på utbytte som skriver seg fra aksjeinvesteringer foretatt i land utenfor EØS-området.

Når det gjelder provenymessige konsekvenser, viser vi til at staten så langt i meget beskjedne grad har hatt skatteinntekter fra aksjefond som investerer utenfor EØS. Det er heller ikke realistisk å tro at disse aksjefondene vil generere særlig skatteproveny framover dersom dagens skatteregler blir stående. Så lenge skatteoptimale tilpasninger er lett tilgjengelig (gjennom investeringer i utenlandsregistrerte aksjefond) må det legges til grunn at andelseierne (både norske og utenlandske) vil opptre rasjonelt og velge bort norskregistrerte aksjefond som betaler skatt. Den nærliggende tilpasningen for norske forvaltningsselskaper vil være å registrere de aktuelle aksjefondene i andre europeiske jurisdiksjoner. Dersom det innføres skattefritak på utbytte utenfor EØS (slik at det ikke lenger er en skattemessig ulempe

å være investert i et norskregistrert aksjefond), vil det kunne forventes at norske forvaltningsselskaper vil få økt den samlede kapitalen som er til forvaltning. Dette vil igjen bidra til å øke forvaltningsselskapenes skattepliktige inntekter, og på den måten isolert sett bidra til økte skatteinntekter for staten. I den grad en gjennomføring av vårt forslag vil medføre provenyemessige konsekvenser, er det således grunn til å anta at fortegnet er positivt.

Det vil kunne hevdes at endringen vi foreslår vil favorisere aksjefond som investeringssubjekt i forhold til andre norske investorer som foretar investeringer utenfor EØS-området. I den sammenheng viser vi til at verdipapirfond allerede har et særlig unntak når det gjelder aksjegevinster. Verdipapirfond står i en særstilling både med hensyn til regulatoriske bestemmelser og konkurransesituasjonen, jf. det store antallet utenlandsregistrerte verdipapirfond som i henhold til UCITS-direktivet aktiv markedsføres i Norge. En utvidelse av skattefritaket til også å gjelde utbytte på aksjer utenfor EØS gir ingen negative provenyeffekter for staten, men vil kunne bety mye for den framtidige veksten for norskregistrerte aksjefond – i en situasjon der en rekke av foreningens medlemsselskaper har ambisjoner om økt satsing også overfor utenlandske investorer.

Med vennlig hilsen
Verdipapirfondenes forening

Lasse Ruud
Adm. direktør